

Тут і далі світлина до статті –
з офіційних інтернет-сторінок фестивалю та театрів

W S C H O P - Z A C H O P

22-30 квітня 2018 року

Краків

Юлія РАХНО

П'ЯТИЙ МІЖНАРОДНИЙ ФЕСТИВАЛЬ УКРАЇНСЬКОГО ТЕАТРУ "СХІД-ЗАХІД" У КРАКОВІ

У гостинному Кракові, де завжди радо зустрічають театральні колективи з різних країн Європи, 22-30 квітня 2018 року відбувся п'ятий, ювілейний Міжнародний фестиваль українського театру "Схід-Захід". Директором фестивалю, а також президентом Фондації Масових Видовищ у Кракові є Надія Мороз-Ольшанська, українка за походженням.

Перший фестиваль "Схід-Захід" був організований та проведений 2014 року. Ідея організації фестивалю з'явилася у Надії ще в студентські роки, коли вона навчалася в Україні і була учасницею студентського театального колективу. Вже після від'їзду на навчання до Польщі створила простір для перегляду українського театру за межами України. Разом зі своєю товаришкою Марією Макаренко, яка стала співорганізаторкою фестивалю, Надія звернулася до Центру молоді Йордана. Його директор Бартоломей Коцурек зацікавився ідеєю, одразу підтримавши ініціативу. І от вже понад чотири роки фестиваль "Схід-Захід" розвивається та розширює свою концепцію, залучаючи до участі не тільки українські колективи, але й представників інших країн. До того ж, штат волонтерів-організаторів щороку збільшується. Приємно бачити, що сучасна польська молодь не байдужа до подібних акцій. У рядах волонтерів добру частину складають студенти, що мають українське коріння. Вони радо зустрічають українських учасників у Кракові, вміло курують групами і за власною ініціативою проводять неперевершені екскурсії цим королівським містом.

Якщо 2014 року учасниками фестивалю були лише чотири українські колективи, то цього року у його програмі взяли участь 15 колективів.

Урочисте відкриття цього року фестивалю "Схід-Захід" відбулося 23 квітня у театрі "Bagatela", одному з найвідоміших Кракові. Після урочистостей та знайомства з колективами, глядачі побачили першу українську виставу "Ніч перед Різдом"

(Чернігівський академічний музично-драматичний театр ім. Т. Г. Шевченка, режисер – Андрій Бакіров). Відзначена нагородами численних фестивалів створена як органічне поєднання видовищної сценографії, стильних костюмів, стрімких хореографічних ритмів, яскравих сценічних образів, блискучого акторського ансамблю, пам'ятних ще довго по виставі музичних діалогів-хітів, ця робота чернігівців безумовно припала до вподоби польському глядачеві.

Другий день фестивалю розпочався виступом студентського театру "Жменя". П'ятикурсники Рівненського державного гуманітарного університету показали літературно-музичну композицію "Лиця, маски, морди... Надалі питаю про Польщу". Літературною основою вистави слугували тексти відомих польських письменників: А. Міцкевича, В. Гомбровича, Я. Кохановського, С. Виспянського, З. Герберта, Е. Брилла та Я. Качмарського. Інтерпретовані на сцені тексти розповідали про історію Польщі, вимушену еміграцію, пошук нових сенсів та власного місця під сонцем. Усі ці теми творили цікаві конструкції колективної пам'яті, актуальні не лише для поляків, але й для українців.

Далі було презентовано виставу "Laundry of illusion" (Пральня ілюзій) німецького театру "Sensemble theater" (Авгсбург). Театр чіткості, співрозмірності, симетрії звертається до творів сучасної драматургії, застосовуючи, зокрема, і формати імпровізаційного театру. Вистава "Пральня ілюзій" у рішенні українського режисера Олега Мельничука – сценічна інтерпретація поезії Рози Ауслендер. Тема великого переселення народів, вимушеної міграції, лейтмотивом пронизує полотно оповіді. Біженці, заробітчани, нелегали... Всі вони щось шукають у великій втечі від самих себе. Можливо, це пошук спасіння? Спасіння у релігії, чужій культурі, новому середовищі. Наскільки важко або легко пристосовуватися до цього кардинально чужого середовища?

Невже заради виживання доведеться не тільки вчитися існувати, але й дихати за новими правилами? Чи можна у такий спосіб зберегти у собі Себе? Дія відбувається між Адамом, Евою та Мефісто, який постійно випробовує чоловіка та жінку. Глядачеві пропонують відчувати, проаналізувати і зрозуміти, що відбувається з людиною, коли вона змушена тікати з міста, де народилася, нібито задля кращої долі, але її надії не справджуються. “Пральня ілюзій” торкається серйозної сучасної теми, залишаючи глядачам простір для глибоких роздумів. Глядач відчуває, дослухається, аналізує. І, звичайно, стоячи аплодує німецькому колективу.

Театральна група “Грай” з Будапешту досить юна, організована режисером-аматором Ігорем Вовком та ще декількома акторами-аматорами, українцями за походженням. Театр має невелике приміщення в самому центрі Будапешта і на правах муніципального колективу працює вже четвертий сезон. На фестивалі “Грай” показав виставу “Сеанс” за твором Ноеля Коварда. Відомий письменник у пошуках нового матеріалу для роботи влаштовує в домашніх умовах спіритичний сеанс. Але під час сеансу усе йде не за планом. Саме тому головним героям доводиться дізнатися, як багато захованих “скелетів у шафі”.

Завершився другий день фестивалю концептуальною роботою режисера Себастьяна Милка. Вистава була створена в рамках проекту “Game over? – про будівництво понаднаціональних відносин Німеччини, Польщі та України”. Вистава “Інший. Грецька трагедія” поставлена за п’єсою Йоганни Опарек. В основі сюжету – постапокаліптична історія про міжнародну групу людей, об’єднаних певними завданнями на безлюдній території. Приземлившись, у всепоглинаючому мороці люди відчувають присутність невидимого ворога; відчуття загрози постійно зростає. В колективі починають виникати конфлікти. Та врешті-решт виявляється, що ворог не просто поруч, ворог серед них.

Вистава вражає своїм сценографічним рішенням: сценічний простір устелено вогкою корою дерев, від неї відгонить мертвою стерильністю, велике прозоре скло, що раптом з “вікна в майбутнє” перетворюється на опуклу лінзу – таку собі стінку акваріуму для представників національних меншин, ринви тут наповнені кров’ю, у яких купаються учасники групи – все це викликає букет різних за емоційною шкалою станів у глядачів, залишаючи по собі безмежну порожнечу. І ця порожнеча “загоюється” лише за кілька годин після переглянутої вистави.

Третій та четвертий дні фестивалю були найактивнішими: було показано сім вистав аматорських та професійних колективів. У середу, 25 квітня, перед польським глядачем постала неординарна вистава

Сцена з вистави “Ніч перед Різдом” за М. Гоголем. Режисер, художнє та музичне оформлення – Андрій Бакіров. Чернігівський академічний музично-драматичний театр ім. Т. Г. Шевченка.

“Панночка” чернівецького театру “Темп”, сюжетна лінія якої обертається навколо відомої історії з повісті “Вій” М. Гоголя. Однак вирішення конфлікту тут не містично-жахоче, як звичайно вже, а навпаки, досить романтичне: Хома помирає не від страху, а від надмірності кохання. Режисер Марта Шумілова-Лисякова збагатила поставу цікавими мізансценами та оригінальною манерою спілкування персонажів, близькою до сценічних читань.

Моновистава “Чому люди не...” (режисер – Микола Бичук) творчої ініціативи “Theatrum mundi”

Сцена з вистави “Панночка” за М. Гоголем. Режисер – Марта Шумілова-Лисякова. Театр “Темп” (Чернівці).

(Чернігів) – глибоко-філософська вистава про самотність та віру в Бога. Чому люди не літають? Відчай, біль та розчарування іноді можуть змусити людину зробити відчайдушний фатальний крок. Але чи варто? Ця вистава просто і щиро відтворює один день з життя молодого чоловіка, який прагне змінити своє життя. Польська публіка настільки зацікавилася цією виставою, що наступного дня квитків на показ у театрі “Teatr Bez Rzędów” вже не було.

“Theatrum mundi” є гостем фестивалю, та це не завадило Миколі Бичуку відіграти дві вистави протягом кількох фестивальних днів, і вже 27 квітня крайньою вечірньою виставою стала “Секс, любов і рок`ен`ролл”.

Свої роботи показали також Закарпатський угорський драматичний театр (вистава “РН+”, що є своєрідною компіляцією творів В. Пелевіна, Дж. Орвелла, Р. Баха з використанням картин Босха та Брейгеля), Івано-Франківський “Новий театр” (вистава “Собака” В. Красногорова, режисер – Тарас Беньюк), Київський національний академічний театр ім. Лесі Українки (“Антигона” Ж. Ануя в перекладі з французької Вс. Агеева, режисер – Олег Нікітін), Народний аматорський театр з Хмельницького “Дзеркало” (“Ніч проти Івана Купала”, режисер – Дмитро Гусаков), Полтавський музично-драматичний театр імени М. Гоголя (“Едіт Піаф”, режисер – Влад Шевченко).

До участі у фестивалі “Схід-Захід” було запрошено і колективи театрів ляльок. Єрванський державний ім. Ованеса Туманяна є одним з найстаріших те-

атрів Вірменії. Його вистава “Ніс” за М. Гоголем була сповнена цікавої інтеракції з глядачами. Львівський академічний театр ляльок презентував виставу “Золоторогий олень” за Д. Павличком (режисер – Сергій Брижань). Роботи Сергія Брижаня завжди поетичні, позначені особливою мистецькою мовою що органічно поєднана із фантазійною, образною і водночас простою сценографією (художник – Іннеса Кульчицька).

Цікаву роботу “Дюймовочка” за Г. К. Андерсеном показав варшавський театр “Сцена Ельфів” (режисер – Анні Поляруш).

Заключною на фестивалі “Схід-Захід” була вистава “Замок” Харківського державного академічного українського драматичного театру ім. Т. Г. Шевченка (режисер – Олександр Ковшун). Сценічна версія однойменного роману Ф. Кафки ставила перед глядачем одвічне питання – у чому сенс буття? Митці не пропонували відповіді – радше шукали її, наповнюючи сценічний твір новими сенсами, символами, парадоксальними мізансценами, неочікуваним музичним супроводом.

У Міжнародний фестиваль українського театру “Схід-Захід” був яскравим, мультинаціональним видовищем. Багатожанрова, розумно укладена програма дозволила глядачам, враховуючи мовні особливості та розмаїття тем, оглянути максимальну кількість вистав.

Команда організаторів подбала про комфортний побут колективів. На урочистому закритті Надія Мороз-Ольшанська вручила нагороди всім учасникам театральної події.

“Схід-Захід” – не просто фестиваль. Він прагне донести сконденсовану формулу українського театру до закордонного глядача. Так розвиваються взаємозв'язки між культурами, народжуються нові шляхи до взаємопізнання та розуміння.

Сцена з вистави “Замок” за Ф. Кафкою. Режисер – Олександр Ковшун, сценографи – Тетяна Савіна, Олександр Ковшун, художник з костюмів – Аліна Горбунова. Харківський державний академічний український драматичний театр ім. Т. Г. Шевченка.